

جنگل‌های غنی سیبری؛ مقصد جدید آزمندان

پسلوتونیوم و برهانی راکتورهای اتمی و تشعشعات رادیواکتیو ناشی از آن بی‌محابا به تخریب این سرزمین ادامه داده است.

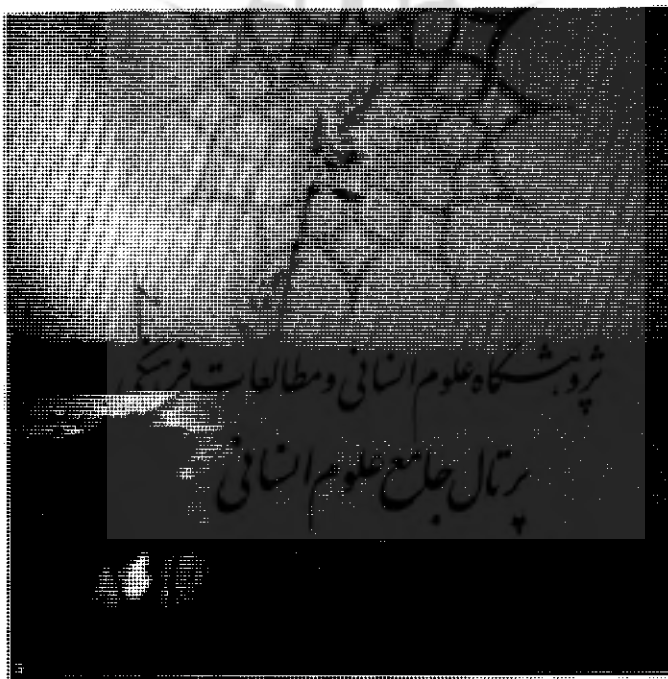
تحت حکومت ۷۰ ساله کمونیسم، سیبری تنها محل تنبیه ناراضیان سیاسی و یاغیان نبوده، بلکه خود نیز بشدت تنبیه شده و معصومان از سوی فعالیت‌های هسته‌ای شکنجه‌های طولانی را تحمل کرده است. شاید یکی از بزرگترین منابع آلوده کننده طبیعت در جهان تأسیسات صنعتی در نوریلسک باشد؛ هر ساله بیش از دو میلیون تن سولفور همراه با سایر فلزات سمی به هوای این منطقه وارد می‌شود، این آلودگی بر اثر وزش بادهای جنوبی سرناسر شمال سیبری تا مرزهای کانادا را آلوده کرده

است و سهم بزرگی از گرم شدن کره زمین را صنایعی که در این منطقه مستقرند به خود اختصاص داده‌اند. نزدیک به دو سوم از سرزمین‌های این منطقه پوشیده از کوه‌های یخی است و می‌توان گفت منطقه بر روی این کوه‌ها قرار گرفته است. مدل‌های آب و هوایی می‌گوید کوچکترین افزایش در درجه حرارت زمین اثری چند برابر در این منطقه دارد، و می‌تواند سطوح فوقانی یخها را ذوب کرده و سرزمین‌های وسیع از سیبری و تأسیسات روسها را در زیر میلیون‌ها تن یخ مدفون کند. بهای ادامه شیوه معماری استالینستی در سیبری بسیار سنگین است و می‌تواند منجر به آزاد شدن مقادیر عظیمی گاز متان و در نتیجه تغییرات محسوس در آب و هوای زمین شود.

اطراف دریاچه و پرواز عقاب‌های عظیم الجثه که از آشیانه‌های خود بر لال کوه‌های آتشفشان مشرف به دریاچه برخاسته‌اند مناظری فوق‌العاده بدیع و هوش‌زبا را به بیننده عرضه می‌کنند.

جرج شالر بیولوژیست حیات وحش آمریکایی که به منظور بررسی زندگی خرس قهوه‌ای به این منطقه آمده است می‌گوید: «هرگز خوشه‌هایی به این زیبایی و عظمت ندیده‌ام». کامچاتکا تنها پارک‌های از سرزمین قاره گونه سیبری است که نسبتاً بکر و دست نخورده باقی مانده است، سرزمین اصلی سیبری زخمها و ضایعات فراوان دیده است.

الکساندر یسابلوکوف کارشناس برجسته

سیبری در ذهن انسان قرن حاضر بر زمین خاطره تبعیدهای طولانی، اردوگاه‌های کار اجباری و بازداشتگاه‌های محکومان سیاسی را تداعی می‌کند. حتی در اوج تابستان نسیمی منجمدکننده که از قطب شمال می‌وزد و بر حرارت کم رنگ خورشید فائق می‌آید رایحه شبح اردوگاه‌های کار اجباری را با خود دارد. در سر تا سر این سرزمین پهناور صلیب‌های سرنگون شده بر روی گورها، گورستان‌هایی که گاه کیلومترها از زمین را پوشانده‌اند (و گاه نیز تکه پاره‌های استخوان‌های انسان) خاطره میلیون‌ها انسان فراموش شده‌ای را که از دوران تزارها تا دیکتاتوری هولناک استالین به این سرزمین‌ها تبعید شدند زنده می‌کند. تنها

در دوران حکومت خشونت بار استالین بیست میلیون انسان به سیبری تبعید شدند و در همانجا جان باختند.

سیبری بسیار فراتر از آن است که آترا فقط سرزمین شیطانی قربانیان سیاست و انسان‌هایی که ناخواسته به آنجا تبعید شده‌اند بدانیم، بسیاری برای شکار، دام‌گذاری، ماهیگیری و معدن‌یابی به این خطه آمده‌اند و در آنجا اقامت گزیده‌اند. زندگی طاقت‌فرسا عده‌ای از آنها را مجبور به بازگشت کرده و عده‌ای دیگر نیز تحت تأثیر زیباترین جادوئی این بزرگترین سرزمین شمالی عمرشان را در آن سپری کرده‌اند.

ویستالی مسنشیکوف، یک اقیانوس‌شناس روس بیست و هفت سال پیش به شبه جزیره کامچاتکا رفت و طی این مدت تنها یکبار به لنینگراد (سن پترزبورگ) سفر کرد و امروزه که ۶۱

سال دارد بیشترین سالهای عمرش را با اسکی و یا پای پیاده به اکتشاف سرزمین‌های آتشفشانی، چشمه‌های آب معدنی، جنگل‌های انبوه، دریاچه‌ها و چمنزارهایی که از فرط زیبایی نفس گیرند گذرانده است.

دریاچه کوریلسکوی در جنوب شبه جزیره کامچاتکا چون بهشتی گمشده بر روی کره خاکی ما است: جست و خیز ماهیهای آزاد بر امواج آن، ولگردی خرس‌های قهوه‌ای غول پیکر و توله‌هایشان در مرغزارها و بیته‌های

محیط‌زیست که زمانی مشاور عالی بوریس یلتسین رئیس جمهوری روسیه در مسائل زیست محیطی بود، می‌گوید: «گویا قرار است هر آنچه را که سیبری در خود دارد از آن گرفت. وقتی بر روی رودخانه یخی سنی که بسوی قطب شمال روان است سفر می‌کنید، جز سرزمین‌های عریان که گولی همه چیز را در آن تراشیده‌اند و کیلومترها پس از کیلومترها اثری از انسان در آن نیست، نمی‌بینید، متأسفانه ظرف ۴۰ سال گذشته استخراج

عظمت حیرت‌انگیز سیبری

نبوغ سیستم کمونیستی شوروی و توانائی آن برای ایجاد حداکثر مشکلات در صنعت، با کمترین بازدهی اقتصادی در صنایع مدرن بود!! شاید کمتر سرزمینی را بتوان بر روی کره زمین یافت که به این سرعت ضایع شده باشد؛ امروز سوال اینجاست که آیا کاپیتالیسم روسیه جدید می‌تواند سیبری و محیط زیست آنرا نجات دهد و یا دست کم در جایی که هست متوقف سازد؟ شناس

دستیابی به چنین موفقیتی چندان زیاد نیست، زیرا سرنوشت این بزرگترین سرزمین شمالی بستگی کامل به ثبات متزلزل سیاسی این ابر قدرت دارد. ابعاد و عظمت سبیری حیرت انگیز است: از نظر رسمی، سبیری سرزمینی است در شرق کوههای اورال و غرب روسیه و شرق دور که از ایالات خاباروفسک و پریمورسکی در سواحل اقیانوس آرام تشکیل شده است. ولی منابع جغرافیای جهان سبیری را سرزمین شرقی کوههای اورال می‌شناسند. این سرزمین وسعتی

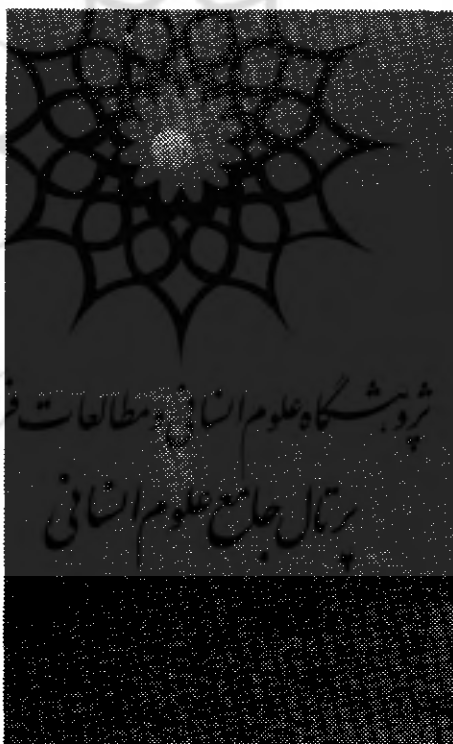
دانشمندان معتقدند اسپهالی که امروز در پاکوتیان وجود دارند از نسل اسپهالی دوران یخبندان زمین شناسی هستند، آنها امروز در اندیشه‌ای حیرت انگیز برای باز آوردن ماموتها از دوران ما قبل تاریخ به زمان امروزند، آنها می‌گویند چنانچه دی-ان-ای (D.N.A. (Desoxy Rybonueleie Acid ماموتهای منجمد را که از ضایعات جسمی بدور مانده‌اند به جنین فیلهای تزریق کنند ممکن است موفق به خلق دوباره ماموتهای ما قبل تاریخ شوند.

آمدن یک دیکتاتوری مسلح به سلاح هسته‌ای باشد در صدد است استفاده از منابع سبیری را از طریق انتقال تکنولوژی پیشرفته به منطقه در چهار چوب مذاکرات کمیته‌ای ویژه سروسامان دهد. یک مقام آمریکایی به روسها می‌گوید: «تصور نمی‌رود که شما در صدد باشید سرزمینی وسیعتر از ایالات متحده را در حالیکه برای گذر به دمکراسی و بازار آزاد نیاز به ارز معتبر دارید تنها به برداشت چوب از جنگلهای سبیری محدود کنید.»

● هرج و مرج و بی‌قانونی دست ویرانگران منابع طبیعی را در سبیری باز گذاشته است

بالغ بر ۱۳ میلیون کیلومتر مربع دارد که مرزهای آنرا چهار رودخانه از طولانی‌ترین رودهای جهان یعنی ینی‌مشی، آبی، لنا و آمور تشکیل می‌دهند که رود آمور در طول مرزهای مشترک روسیه و چین قرار گرفته است. ایالات پاکوتیا که امروز به جمهوری ساخا تغییر نام داده و بزرگترین ایالت از ایالات دوازده گانه سبیری است بیش از ۷ برابر، و ایالات ماگاران سه برابر کشور ژاپن وسعت دارند و وسعت ایالت کراسنویارسک نزدیک به شش برابر ایالت کالیفرنیا است. در زمستانها سرتاسر سبیری منجمد است. گفته می‌شود شهر اومیا کون در ایالت پاکوتیا سردترین نقطه‌ای از جهان است که بشر در آن سکونت دارد و درجه حرارت آن در بیشتر روزهای زمستان به ۷۰ درجه سانتیگراد زیر صفر می‌رسد. کوتاهترین تابستانها را نیز همین شهر دارد، به طوری که گیاهان فرصتی بسیار اندک برای رشد در گرمای کوتاه مدت تابستان دارند. در کامچاتکا در این فصل گیاهان گاه روزانه تا ۸ سانتیمتر رشد می‌کنند ولی دیری نمی‌گذرد که بادهای سرد شمال بر عمر کوتاه آنها می‌تازد و پژمرده‌شان می‌کند. توسعه بی‌رویه صنایع در سبیری شکوه طبیعت و اعجاز زیباییهای آنرا لگدمال کرده است، گرمای برخاسته از دودکشهای کارخانجات نظم دیرینه طبیعت منطقه را در هم ریخته، سطوح فوقانی یخها را ذوب و به دریاچه‌های اطراف سرازیر می‌کند، بطوریکه آب دریاچه‌های اطراف صخره‌های یخی سالانه تا سه متر بالا می‌آید. جریان این آب که مخلوطی است از آب و کریستالهای یخی هرگیمای را که بر سر راهش قرار دارد می‌خشکاند.

در حالیکه عجایب خارج از تصور طبیعت سبیری میجان و تحسین دانشمندان و توریستها را برانگیخته، ثروت‌های نهفته در آن خواب را از دیدگان ثروت‌پرستان ربوده است. جنگلهای البوه سبیری که در زبان محلی آنها

را تایگا (TAIGA) می‌نامند دینک طمع هم خارجیان و هم روسها را به غلیان آورده است، لاینها، کوه‌یها و امریکالیا چشمان آژمند خود راه سوی جنگلهای غنی سبیری جنوبی دوخته اند. حکومت روسیه این جنگلهای را منبعی از الوار درختان می‌بیند که در مدتی کوتاه می‌تواند اقتصاد بیمار کشور را تا حدودی مرمت کند. امریکا از بیم سقوط اقتصادی روسیه که می‌تواند منجر به روی کار

سبیری؛ عربستان سعودی دوم!

جنگلهای تنها بخشی از ثروت بی‌پایان سبیری هستند، روسها در اکتشافات معدنی خود در سبیری نود هزار کیلومتر مربع را آلوده کرده‌اند ولی این مقدار به مثابه خراشی است ناچیز برپیکر با عظمت این سرزمین. باب لوگان یک اقتصاددان در دانشگاه آلاسکا بدنیاال دیداری از سبیری اظهار عقیده کرده است که در ۲۰ درصد از خاک سبیری معادن نفت و گاز نهفته است که می‌تواند آنرا به عربستان سعودی شمال تبدیل کند. یکی از بزرگترین معادن الماس جهان در این منطقه قرار دارد و صخره‌های سر به فلک کشیده آن معادن عظیم طلا را در خود نهفته دارند. جهان غرب از این همه ثروت که مدر یک منطقه گرد آمده است غافل نیست؛ غولهای نفتی تزاکو، اکسون، آموکو، نورسک هیدرو و سایر شرکتهای نفتی جهان در حال بستن قراردادهای مشترک با روسیه برای استخراج این معادن هستند، تنها در پچورا که بستری است در لفظ شمال وجود چهار میلیارد بشکه نفت شناسایی و قطعی شده است.

کانادا، امریکا و سایر کشورهای غربی بطور خستگی‌ناپذیر بدنیاال مقامات روسی برای بستن قرارداد استخراج طلا از منطقه هستند، نروژها و ژاپنها طرحهای کشتیرانی برای کوتاه کردن فاصله میان آسیا و اروپا از طریق آبهای قطب شمال در شمال سبیری را در دست بررسی دارند و در پاره‌ای موارد به مذاکره و توافقهایی نیز رسیده‌اند.

روسیه در صدد است که در کوتاهترین زمان ممکن به منافع ناشی از بهره‌برداری از ثروت‌های موجود در سبیری دست یابد و طرفداران محیط زیست با توجه به این اندیشه روسها با تأسف می‌گویند برای پوشش دادن حفاظ ایمنی محیط زیست در سبیری به وقت زیادی نیاز دارند. آنها خود را در نگران بودن از وضعیت موجود در سبیری محق می‌دانند چرا که هرج و مرج و نادیده گرفتن نظم و قانون در منطقه که پس از سقوط اتحاد شوروی حاکم شده است، دست ویرانگران محیط زیست را بازگذاشته و موجب کاهش شدید تعداد

حیوانات وحشی و از جمله بیر آمور شده است. بیر آمور که زمانی محیط زیستش از دریای مازندران تا اقیانوس آرام و از مرزهای چین تا قطب شمال بود امروز تنها گونه‌هایی از آن در اطراف رود آمور و مرزهای چین

استخران آن را در داروسازی مورد استفاده قرار داده‌اند و بنابراین هیچگاه از شکار این جانور کمیاب غافل نمانده‌اند. از سوی دیگر شکاربانان روس که پس از سقوط حکومت شوروی با کاهش دستمزد و گاه قطع آن

می‌کنند که چه در مقابل شکارچیان که به نحو محیط وحش سیبری کمر بسته‌اند و چه در برابر نابودی جنگلهای سنتی این منطقه بدست افراد بی‌مسئولیت موفقیتی نداشته‌اند. زیست‌شناسان روس مایوسانه به این واقعیت می‌نگرند و کاری از دستشان ساخته نیست، الکساندر کولیکف مدیر بنیاد زندگی وحش در خاباروئسک می‌گوید: متأسفانه سنت زشتی که از زمان تسلط کمونیسم بر منطقه حاکم بود و نمایندگان دولت از قدرتی مافوق قانون در برابر مسائل داشتند، هنوز هم از میان نرفته، بلکه به افراد بی‌مسئولیت‌تر منتقل شده که مقابله با آن کاری چندان ساده نیست.

«آیا برای ویرانگران طبیعت سیبری باید مانند چین نیروی نظامی اعزام کرد؟»، یک مقام آمریکایی پاسخ می‌دهد نه، باید کارشناسان آمریکایی را به سیبری فرستاد، زیست‌شناسان روس در پاسخ می‌گویند: اولاً روسها دل خوشی از امریکالیا ندارند و ثانیاً امریکاکه خود توانسته تنها ۵ درصد از جنگلهای سنتی خود را حفظ کند و سرمایه‌داران امریکایی بقیه را به شارت برده‌اند چگونه ممکن است کارشناسانشان دایه مهربانتر از مادر باشند؟

روبرو بوده‌اند با شکار و فروش پوست و استخران بیرهای آمور اسرار معاش کرده‌اند. بسیاری از این شکاربانان یا به علت عدم توانائی دولت در پرداخت دستمزدشان استعفا داده و یا از کار برکنار شده‌اند که این اقدام باز هم دست شکارچیان بیر آمور را باز تر کرده است. کمیته مشترک امریکا و روسیه اخیراً تصمیم گرفت شکاربانان جدید با آموزشهای پیشرفته‌تری را جایگزین گروههای قبلی نماید که با گذشت یک سال از این اقدام نتایج مثبت بدست آمد و تعداد بیرهای شکار شده در منطقه آمور به ۳۰ قلابه در سال ۱۹۹۴ کاهش یافت! با یک کمیته مشترک آمریکایی-روسی اعتراف

یافت می‌شوند. هیچ‌کس نمی‌داند چه تعداد از این بیرها باقی سائده‌اند ولی گفته می‌شود که در ایالت پریمورسکی در کنار رود آمور ۱۸۰ تا ۲۰۰ قلابه از این بیرها به حیات خود ادامه می‌دهند که ۱۵۰ قلابه از تعداد آنها نسبت به سال ۱۹۹۰ کاسته شده است. سرپرست سازمان محیط زیست روسیه در منطقه می‌گوید تنها در سال ۱۹۹۳ بین ۷۵ تا ۸۰ بیر آمور بدست انسان کشته شده‌اند که یک چهارم جمعیت این جانوران را تشکیل می‌دهد.

مردم آسیای جنوب شرقی و به ویژه چینی‌ها همواره از پوست پبر برای پوشاک استفاده کرده و

● آمریکانیا که توانسته‌اند فقط ۵ درصد از جنگلهای سنتی خود را حفظ کنند می‌توانند جنگلهای سیبری را نجات دهند؟

قابل توجه مدیران محترم شرکتهای مؤسسات تجاری و بازرگانی

و غرفه‌داران کیش

مسافران و توریستهای نوروزی خارج کیش

نشانی محل خرید کالاها و خدمات مورد نیاز خود را در نشریه گزارش جستجو می‌کنند.

برای حضور فعال در ویژه‌نامه نوروزی و معرفی کالاها و اجناس و خدمات خود به مسافران و توریستها با نمایندگان ماهنامه گزارش تماس بگیرید.

تلفن: ۷۵۲۶۱۳۳ - ۸۸۲۲۴۶۱